

HÖGSKOLAN VÄST

Institutionen för omvårdnad hälsa och kultur

Barnmorskan ur ett pedagogiskt perspektiv

- en studie om samspelet mellan barnmorskan och blivande förstagångsföräldrar

Elisabeth Bjelland Guillermand
Katarina Sjöberg
Handledare: Lenah Skärstrand

Examensarbete, Pedagogik 15 hp
Kandidatnivå
VT 2010

Titel:	Barnmorskan ur ett pedagogiskt perspektiv – en studie om samspelet mellan barnmorskan och blivande förstagångsföräldrar
Title:	The midwife from a pedagogical perspective – a study on the interaction between the midwife and prospective first-time parents
Författare:	Elisabeth Bjelland Guillermand & Katarina Sjöberg, VT 2010
Institution:	Institutionen för omvårdnad, hälsa och kultur, Högskolan Väst
Program:	Hälsopromotionsprogrammet 180 hp
Ämne:	Pedagogik
Nivå och poäng:	Kandidatnivå, 15 hp
Handledare:	Lenah Skärstrand
Nyckelord:	Barnmorska, föräldraskap, pedagogik, förändring

Sammanfattning

Efterfrågan på föräldrastöd ökar i form av behov av fler träffpunkter, stöd i att kritiskt granska information och professionell rådgivning. Samhället erbjuder en mängd olika resurser av föräldrastöd däribland barnmorskans arbete vid mödrahälsovården, vilket bland annat innebär att ge blivande föräldrar stöd genom information, utbildning och rådgivning inför föräldraskapet. Syftet med studien är att undersöka barnmorskans upplevelse av sitt förberedande arbete med blivande förstagångsföräldrar inför föräldraskapet. Studiens teoretiska utgångspunkt är lärande och förändringsprocesser ur ett sociokulturellt perspektiv. Undersökningen baseras på en kvalitativ intervjustudie med inspiration av fenomenologi. Åtta kvinnliga barnmorskor intervjuades. Datamaterialet har analyserats med kvalitativ innehållsanalys. I resultatet framkom två huvudteman; barnmorskans roll och pedagogiska färdigheter och barnmorskans upplevelse av blivande föräldrar. De två huvudteman genomsyras av vikten av att *möta människan där den är* och *skapa medvetenhet*, vilket är essensen i barnmorskornas upplevelse av sitt förberedande arbete med blivande förstagångsföräldrar.

Förord

Vi vill passa på att tacka Mio Émil, Vetle Birk och Annie som stått ut med att vi mammor under en lång tid inte haft tid att leka och ett stort tack till papporna som funnits där.

Nu är det sommar, bad och mys.

Tack!

Vi önskar er en trevlig läsning!

Elisabeth & Katarina

Trollhättan 2010-05-21

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING.....	1
UPPSATSENS DISPOSITION.....	2
BAKGRUND.....	2
FÖRÄLDRASTÖD.....	2
STÖD I FÖRÄLDRASKAPET VID MÖDRAHÄLSOVÅRDEN.....	3
ATT STIGA IN I FÖRÄLDRASKAPET.....	4
BARNMORSKANS VÄRDEGRUND.....	4
BARNMORSKANS KOMPETENS OCH FÖRHÅLLNINGSSÄTT.....	5
PROBLEMFÖRMULERING.....	5
SYFTE.....	6
TIDIGARE FORSKNING.....	6
TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER.....	9
METOD.....	12
URVAL.....	13
DATAINSAMLINGSMETOD.....	14
DATABEARBETNINGSMETOD.....	14
ETISKA ASPEKTER.....	15
TILLFÖRLITLIGHET.....	16
RESULTAT.....	17
BARNMORSKANS ROLL OCH PEDAGOGISKA FÄRDIGHETER.....	17
Mångsidig roll.....	18
Möta människan där den är och skapa förtroende.....	18
Stödja och stärka.....	19
Skapa delaktighet och egenansvar.....	20
Medvetengöra.....	20
BARNMORSKANS UPLEVELSE AV BLIVANDE FÖRÄLDRAR.....	21
SAMMANFATTNING AV RESULTAT.....	22
DISKUSSION.....	22
METODDISKUSSION.....	22
RESULTATDISKUSSION.....	23

SLUTSATS.....	27
VIDARE FORSKNING.....	28
LITTERATURLISTA.....	29

BILAGOR

Inledning

Tankarna som förde oss mot vårt uppsatsämne var dels att vi båda gått igenom den process och förändring det innebär att bli och att vara förälder. Vi har även genom vår utbildning till hälsovetare införlivat kunskapen om betydelsen av att främja hälsa och vikten av att se till bakomliggande orsaker som kan påverka individens hälsa (Marmot & Wilkinson 2006). Barns levnadsförhållanden under uppväxten påverkar dem livet ut (SOU 2007/08:110). Därför är föräldrar en viktig del i barnens liv och hälsa. Barnmorskor är den yrkesgrupp som man först möter på resan mot föräldraskapet, och som träffar näst intill alla (Bremberg red. 2004) blivande föräldrar. Hennes uppgift är till en viss del, att förbereda de blivande förstagångsföräldrarna inför föräldraskapet (Socialstyrelsen 2006).

Samhället är ständigt under förändring och samhällsstrukturen påverkar självfallet föräldrarna som i sin tur speglar föräldraskapets förutsättningar. Omflyttningar både i samhället och mellan länder har ökat avståndet från våra familjer vilket medfört en minskning av den sociala stöd som tidigare generationer hade. Därtill så arbetar även kvinnan i större omfattning utanför hemmet och sedan sjuttioalet även så när barnen är små (Goldberg red. 2010) vilket medför stora förändringar för familjelivet. Arbetslivets ökade krav och flexibilitet, är ytterligare en aspekt som påverkar föräldrar och föräldraskapet (Bäck-Wiklund & Bergsten 1997; Sennett 1999). Människors valmöjligheter har ökat, både i livet och i vardagen, dessutom har handlingsramarna vidgats enligt Bygren, Gähler & Neramo (2004). Valmöjligheter kan ses som positivt, men kan också innebära en stress för människan då förändringar och ständiga val kan leda till minskad trygghet.

Efterfrågan av stöd i föräldraskapet har uppmärksammats av Regeringen och Folkhälsoinstitutet (Bremberg red. 2004; SOU 2008:131). Även studier talar för (Deave, Johnson & Ingram 2008) att dagens föräldrar inte är tillräckligt förberedda inför föräldraskapets komplexitet. I detta sammanhang kan även nämnas Kline, Martin & Deyo (1998) studie där resultatet påvisar att barnmorskor uppfattar blivande föräldrar som mindre mottagliga för att ta till sig kunskap om föräldraskapet under graviditeten.

Uppsatsens disposition

Uppsatsen består av åtta kapitel, där vi i det första kapitlet ger en bild av varför vi gjort studiens ämnesval och kortfattat ger en bild av uppsatsens utförande. I andra kapitlet ger vi en bakgrund till ämnet för att ge läsaren en inblick i föräldrastödsinsatser och barnmorskans arbete och riktlinjer. I kapitel tre redogör vi för vår problemformulering och syftet med studien. Fjärde kapitlet ägnar vi åt att gå igenom tidigare forskning kring ämnet. I det femte kapitlet redogör vi för vår teoretiska utgångspunkt, där vi ur ett sociokulturellt perspektiv, lägger tyngdpunkten på samspelet mellan barnmorskan och de blivande förstagångsföräldrar. Sjätte kapitlet är en redogörelse av metoden vi använt oss av i studien; urval, datainsamlings- och analysmetod beskrivs här. I detta kapitel redogörs även för studiens etiska aspekter och tillförlitlighet. Sjunde kapitel redovisar resultatet och åttonde och sista kapitel ägnas åt att diskutera metod, resultat och förslag på fortsatt forskning.

Bakgrund

Föräldrastöd

Med föräldrastöd menar vi i vår studie, och ansluter oss därmed till den beskrivningen som går att finna i Föräldrastöd – en vinst för alla:

...insatser som föräldrar erbjuds ta del av och som syftar till att främja barns hälsa och psykosociala utveckling.

(SOU 2008:131, s. 45)

Vilket stöd föräldrar har varit i behov av har förändrats under åren, tidigare var ekonomisk hjälp det politiker bidrog med för att underlätta familjebildningen, likaså var daghem ett led i att göra det lättare för föräldrar (Goldberg red. 2010). I vårt välfärdssamhälle finns ytterligare stöd i form av vård, skola och fritidsverksamhet. Men idag ökar efterfrågan på föräldrastöd genom ett behov av flera träffpunkter, stöd i att kritisk granska information och professionell rådgivning. Detta kan ses genom att öppna förskolan har en betydande roll som samlingspunkt för föräldrar och att sociala medier får en allt mer framträdande roll (Sarkadi red. 2008; Sarkadi & Bremberg 2005; SOU 2008:131). Nyligen, den 3 maj 2010, lanserades en sida för vuxna på Internet av BRIS (2010), vilken syftar till att stödja vuxna i sin relation till barn vilket även talar för att behov av stöd ökar i dagsläget. I Regeringens proposition

(SOU 2007/08:110) till Riksdagen om en förnyad folkhälsopolitik, framförs barn och unga som ett av de prioriterade områdena för det hälsofrämjande folkhälsoarbetet. Regeringen har tillsatt ekonomiska medel under flertalet år för att arbeta med att stödja och stärka föräldrar. Detta för att barns levnadsförhållanden under uppväxten påverkar dem livet ut. Riksdagen svarade regeringen med att tillsätta en föräldrastödsutredning som kom med sitt betänkande *Föräldrastöd – en vinst för alla* (SOU 2008:131). Denna baseras på att en strategi ska utformas för ett nationellt stöd till föräldrar för att öka deras självförtroende och därmed göra dem tryggare i sin roll som förälder.

Stöd i föräldraskapet vid mödrahälsovården

Barnmorskan har i sitt yrkesuppdrag att stödja föräldrar inför föräldraskapet genom information, utbildning och rådgivning. Målet är att utveckla föräldrars kompetens och stärka deras trygghet och självförtroende i rollen som förälder. Detta sker både individuellt och i gruppverksamhet. Föräldrautbildningen är ett tillfälle där barnmorskan i grupp kan belysa de problem som har gemensamma drag för alla blivande föräldrar. Målet med utbildningen är att erbjuda kunskap, kontakt, gemenskap och diskussion mellan föräldrar (SOU 1997:161). Det är först några årtionden tillbaka som föräldrautbildningen som ges vid mödrahälsovården har börjat ta upp frågor som rör parrelationen, ansvaret för hem och familj, och möjligheten för båda föräldrar att förena familjelivet med arbete.

Enligt socialstyrelsens rapport 1996:7 bör mödravården arbeta för att genom information, utbildning och rådgivning medverka till en positiv syn på sexualitet och ett planerat och ansvarsfullt föräldraskap. Mödrahälsovården erbjuder psykosocialt stöd till kvinnan och paret under graviditeten som fokuserar på att stärka individens egna resurser att klara olika påfrestningar och att minska risken för bristfällig anknytning och för kommande störningar i familjrelationerna och i barnets utveckling (SOU 1996: 7). Mödrahälsovården har som syfte att identifiera komplikationer under graviditeten som kan påverka kvinnans eller barnets hälsa. Information om fysiska, känslomässiga och sociala förändringar och förberedelser inför förlossning och föräldraskap är även viktiga delar. Innehållet i vården har ändrat sig över tid till från att fokusera på den gravida kvinnans hälsa till att genom kvinnan fokusera mer på det ofödda barnets hälsa (Hildingsson 2003).

Att stiga in i föräldraskapet

Att bli förälder innebär en stor omställning och för många ställs det liv man levt på ända. Pappor har beskrivits i en studie (Fägerskiöld 2008) att den första tiden som småbarnsföräldrar var då de bytte liv, men att det blev mer fantastiskt att vara förälder än vad det trodde att det skulle bli. Men föräldraskapet innebär svårigheter som pappor upplever det, parrelationen, trötthet, ekonomin, tankar kring att göra rätt och om att vara utlämnad som pappa. De blivande papporna uttrycker ett behov av att förberedas inför föräldraskapet. Pappans medverkan under barnens småbarnsår har visat sig ha positiv effekt på barnets beteende och sociala förmåga och det psykiska välbefinnandet (Sarkadi et al. 2008). Under sista tiden av graviditeten har kvinnor ofta stort fokus på att förbereda sig för själva förlossningen. Medans den andra föräldern oftare kan föreställa sig och fokusera på tiden efteråt. Möjligen är kvinnors korta tidsperspektiv ett uttryck för att man är på väg att träda in i en ny identitet som mor och förälder, vilket kräver stor tankeverksamhet och lämnar liten plats för andra intryck (Fredelius, Frithiof & Ursing 2000).

Barnmorskans värdegrund

Begreppet vård härstammar från det gamla svenska språket och ger oss flera betydelser av ordet vårda som: vakt, uppmärksamhet och skydd (Hellqvist 1922). Men att vårda betyder också att ge näring och liv, vilket anses som moderskapet essens. Begreppet *barnmorska* kan liknas vid begreppet "*modrande*". I sammanhanget innebär modrande att barnmorskan modrar kvinnan in i moderskapet. När kvinnan själv står inför att övergå till att bli mor, söker hon efter en ny identitet, vilket då barnmorskan genom sitt modrande agerar som modell inför kvinnans eget modrande (Berg & Lundgren red. 2004). Varje människa har ett värde just i att existera och skall mötas med respekt och ödmjukhet, vilket är en grundläggande värdering inom vårdandet. Vårdaren bevarar integriteten hos den vårdade genom ett vänligt bemötande och viljan att tillvarata behov (Berg & Lundgren red. 2004). Enligt Filosofen Husserls finns människan till i världen genom sin livsvärld. Han betonar att ens livsvärld är vart människan arbetar och leker, älskar, hatar och tänker (Gustavsson 2000; Kvale & Brinkmann 2009). I vårdandet innefattas med andra ord att barnmorskan ska eftersträva att möta det blivande föräldraparet där de är i sin livsvärld, med syftet att ge en förtroendefull och kärleksfull vård, vilket stödjer föräldrarna i att tro på egna resurser, vilket gör att man på ett naturligt sätt mognar och växer in i föräldraskapet (Berg & Lundgren red. 2004). Ett äkta möte, som kännetecknas av ömsesidig respekt, mellan barnmorskan och det blivande föräldraparet utgör

en grundläggande förutsättning och ett redskap för att relationen skall fungera som en vägvisare in i föräldraskapet (Berg & Lundgren red. 2004).

Barnmorskans kompetens och förhållningssätt

Enligt kompetens beskrivningen från Socialstyrelsen (2006) ska barnmorskans arbete speglas av ett etiskt och holistiskt förhållningssätt. Arbetet skall vila på vetenskaplig grund och empiri. Hennes arbete skall följa gällande grundläggande bestämmelser och riktlinjer. Ett holistiskt förhållningssätt innebär att barnmorskan ska utgå från en värdegrund som vilar på: en humanistisk människosyn, omsorg om och respekt för individens autonomi, integritet och värdighet. Barnmorskan skall ta till vara individens kunskaper och erfarenheter, visa öppenhet och respekt för olika värderingar och trosuppfattningar (Socialstyrelsen 2006). Barnmorskans kompetensområden omfattar tre huvudområden: - sexuell och reproduktiv hälsa - forskning, utveckling och utbildning - och ledning och organisation. Kompetensområden innefattar även till exempel att barnmorskan ska ha förmågan att i dialog ge stöd i föräldraskapet och identifiera individer med särskilda behov av vård och stöd och även ha förmågan att tillgodose individens behov av trygghet i vården (Socialstyrelsen 2006). En etisk kod som har tagits fram 1999 av "International Confederation of Midwives" (ICM), är även något barnmorskans arbetssätt utgår ifrån. Enligt koden ska barnmorskor bland annat stödja kvinnans rätt att delta aktivt angående sin egen vård och inspirera kvinnor att föra sin egen talan om teman rörande sin egen och familjens hälsa i sin kulturella och sociala kontext. Hon ska även se till kvinnans andliga, känslomässiga, mentala och kroppsliga behov (ICM 1999).

Problemformulering

Tidigare forskning kring utökade föräldrastödsinsatser tyder på ett ökat behov av förberedande stöd inför föräldraskapet. Trots barnmorskans förberedande insatser för blivande förstagångsföräldrar tillsammans med all den information som föräldrar på egen hand kan införskaffa via internet, litteratur och sociala nätverk, funderar vi på varför föräldrar inte är mer förberedda inför ett föräldraskap. Varför kommer det som en överraskning för många med innebörden och påfrestningar som föräldraskapet för med sig? (Deave, Johnson & Ingram 2008). Barnmorskor inom mödrahälsovården är den yrkesgrupp som träffar näst intill alla blivande föräldrar (Bremberg red. 2004) och är också personer som har möjlighet att påverka och kommer familjer väldigt nära under en period när man är på väg in i familjelivet.

Sett ur barnmorskors perspektiv, hur upplever barnmorskor sitt förberedande arbete med blivande förstagångsföräldrar inför föräldraskapet? Vad är det som händer i mötet mellan de blivande förstagångsföräldrarna och barnmorskor i deras förberedande arbete inför föräldraskapet? Kan man och skall man verkligen behöva utbildas till att bli föräldrar? Kan människan utbildas till att hantera mötet med det oförutsägbara, vilket här menas det kommande föräldraskap? Vi syftar inte att svara på alla dessa frågor, men de har väckt tankar som fört oss mot vårt val av undersökningsområde, vilket är att studera barnmorskors upplevelse av sitt förberedande arbete med förstagångsföräldrar inför det kommande föräldraskapet.

Syfte

Studiens syfte är att undersöka barnmorskans upplevelse, av sitt förberedande arbete med blivande förstagångsföräldrar, inför föräldraskapet. Vår fokus i studien ligger på samspelet mellan barnmorskan och blivande förstagångsföräldrar.

Hur upplever barnmorskan sitt förberedande arbete inför föräldraskapet?

Tidigare forskning

Vad har gjorts tidigare och hur ser kunskapsläget ut just nu? Mycket av den forskning runt barnmorskans arbete med att förbereda inför föräldraskapet som vi stött på är inom föräldrastödsutredningar och handlar om kartläggning av vad barnmorskan gör i sitt arbete med att förbereda föräldrar. Dessa utredningar innefattar även kartläggning av föräldrars efterfrågan på stöd. Annan forskning innefattar föräldrars upplevelse av sitt möte med mödrahälsovården eller förväntningar de har på föräldragrupper eller barnmorskans arbete för övrigt. Vad säger då denna forskning?

Barnmorskans roll och föräldrars behov av stöd

Ett omfattande arbete är gjort av Sarkadi red. (2008) i ett projekt för Folkhälsoinstitutet för att kartlägga föräldrastödet i Sverige. I detta arbete har barnmorskans uppfattning varit en del av projektet. Det framkommer där i en intervjustudie (Sarkadi red. 2008) av 26 barnmorskor, att deras uppfattning om vad föräldrar är i behov av, är att alla individer är olika och att

barnmorskans helhetsbedömning är viktig. Förändring i parrelationen ansåg barnmorskan vara en viktig aspekt att samtala med föräldrarna om. Detta stöd gavs enligt de barnmorskor som deltog i denna intervju, både individuellt och i grupp, och utgångspunkten var att rätta stödet efter individens förutsättningar och behov. Föräldragrupper beskrevs som värdefulla men att det fanns brister i kvalitén. Även så framkom att barnmorskorna uppfattade papporna som åsidosatta och att det finns en osäkerhet i hur pappornas intresse skulle fångas upp. Slutsatsen som dras i Åhmans (Sarkadi red. 2008) studie bland annat är att barnmorskorna i många fall hade en saknad av en pedagogisk kunskap men var duktiga på att analysera individens behov.

I en studie gjord av Hildingsson & Häggström (1999) i vilken sju barnmorskor intervjuades, var syftet var att belysa barnmorskors upplevelse av att vara stödjande till blivande föräldrar under graviditet. Det framkommer att barnmorskan genom insikt och intuition vet med sig om att den gravida kvinnan behöver ökat stöd. Även barnmorskans etiska förhållningssätt tydliggörs. Slutligen framkommer att barnmorskan själv upplever sig ibland som ”den goda modern”. Barnmorskans uppfattningar om sin roll har Byrom & Downe (2010) studerat, genom att låta barnmorskor redogöra för vad de anser vara ett bra ledarskap och en bra barnmorska. För en bra ledare och en bra barnmorska krävs förmågan att handla kunskapsmässigt, säkert och kompetent. För att vara en bra barnmorska handlar det även om den emotionella kapaciteten vilken också gällde ledaren.

Föräldrar och föräldrastöd

Annan forskning som rör mödrahälsovården och barnmorskans arbete är forskning som berör vilket föräldrastöd föräldrar upplever sig sakna. Deave, Johnson & Ingram (2008) har belyst stöd i föräldraskapet ur föräldrarnas synvinkel och i detta fall semistrukturerade intervjuer av 24 mammor och deras partner. Syftet var att belysa ur de båda föräldrarnas perspektiv vad de saknade för stöd under graviditeten, i synnerhet med fokus på övergången till föräldraskapet och dess färdigheter. Resultatet visar på att överlag var kunskapen dålig om förändringen till föräldraskapet, kvinnorna kände sig väl stöttade av sina vänner och av föräldrautbildningen efter födseln, för de som gick där. Till skillnad från männen som vände sig till professioner inom vården eller kollegor för stöd. Männen kände sig delaktiga från sina partners sida sett men inte vid möten, föräldrautbildningen och litteratur som fanns tillgängligt vid mödravården. Båda parter hade enligt studien varit omedvetna om parrelationens förändring ett föräldraskap medför. Det finns önskemål om mer information om föräldraskapet, omvårdnad av barn, relationsförändringen och att inkludera båda blivande föräldrarnas

perspektiv. Pappornas situation inför föräldraskapet studeras även i en studie gjord av Hallgren et al. (1999) där det framkom att papporna känner sig oförberedda för en oförutsägbar situation. Författarna menar på att barnmorskor behöver möta pappor utifrån pappornas eget perspektiv.

Ofta behandlas forskning kring föräldraskapet utifrån mödrarnas perspektiv. Även så har Seefat van Teeffelen, Korstjens & Nieuwenhuijze (2009) gjort i sin studie genom att intervjua tre fokusgrupper med sammanlagt 21 kvinnliga deltagare. I studien ville de titta på vilket sorts psykosocialt stöd mödrarna föredrar från barnmorskan under övergången till föräldraskapet. Resultatet visar på att det stöd mödrarna efterfrågar är emotionellt och informativt stöd om psykiska och fysiska förändringar under graviditeten. De uttryckte även en önskan om information om hur de kan bli förberedda fysiskt och psykologiskt inför förlossning och moderskapet. De efterfrågade också stöd i att tolka och gallra bland information och hjälp till att ta egna beslut. Slutsatsen som dras i studien menar på att stödet från barnmorskan som efterfrågas handlar om bli uppmärksammas och ett förberedande och professionellt psykosocialt stöd. Ytterligare forskning kring området är Wilkins (2006) kvalitativa studie, där hon genom intervjuer av 8 förstagångsmödrar och genom deras erfarenhet, vill öka sin förståelse om vilket stöd som hade kunnat göra det möjligt och underlätta deras anpassning till föräldraskapet. I denna studie kom författaren fram till i resultatet att genom övning, stöd och kunskap delat med likasinnade, underlättas färdigheten och det intuitiva moderskapet. Kärnan i resultatet var mödrarnas oroande över att "göra det rätt", att utveckla självförtroende och färdigheter att ge optimal omvårdnad till sitt barn. Oron kommer ur att mödrarna upplevde sig lämna tryggheten där de var experter och gav sig in i en okänd värld, kallad moderskapet. Barnmorskorna kan enligt Wilkins (2006) stärka mödrarna till att skapa sociala nätverk och uppmuntra dem till att använda egna resurser och förmågor till att stärka självförtroendet. Hon menar på att med barnmorskans hjälp kan modern ta makt över sig själv och tro på att hon är den bästa för barnet.

Gravid och lärande

Forskning (Jackson, Schmierer & Schneider 1996) visar på att en del barnmorskor, 30 procent av de 705 som deltog i denna studie, inte tror den gravida kvinnans förmåga att lära under graviditeten är optimal, vilket även annan forskning relaterar till. Såsom en studie gjord av Kline, Martin & Deyo (1998) som visar på att given information från vårdgivarna inte alltid når fram till kvinnorna. Vårdgivarna uppfattade att kvinnorna var ockuperade av tankar om

graviditet och förlossning, och mindre om motiverade att ta till sig information om tiden efteråt. Kvinnor och läkare ansåg barnets hälsa som det viktigaste, medan barnmorskorna betonade vikten av tydlig information och kommunikation.

Teoretiska utgångspunkter

Barnmorskans arbete med att förbereda blivande föräldrar kan liknas vid en förändringsprocess där man måste förstå hur människor lär. I studien belyses denna lärprocess ur ett sociokulturellt perspektiv, som beskrivs som ett förlopp där socialt samspel tillsammans med tidigare erfarenheter innebär viktiga orsaker för individens utveckling och lärande. Vi hänvisar då till Lev Vygotskij och utgångspunkten i hans teorier vilket brukar benämnas sociokulturellt då han ser omgivningen som avgörande för individens utveckling och prestation. Barns utveckling sker i samverkan med dess omgivning i högre grad än att det är en individuell självständig process (Bråten red. 1998; Kozulin et al. 2003; Partanen 2007; Vygotskij 1999).

Omgivningens betydelse

Vidare i sammanhanget nämner vi John Dewey (1997) som anser att själva processen att leva tillsammans i ett samhälle är bildande för människan. Att kommunicera med sin omgivning innefattar att man får en utvidgad och förändrad erfarenhet och att man påverkas ömsesidigt av att ta del av andras tankar och känslor på ett eller annat sätt. Gustavsson (2000) uttrycker att kunskap är enligt Dewey, en både nödvändig och naturlig del av den mänskliga existensen, och beskriver existensen som en fortlöpande process, i vilken människan ständigt letar nya möjligheter att överleva. Grunddragen i Deweys kunskapssyn är att människan handlar i världen och i själva handlingen uppstår det kunskap. Vår kunskap är kontextualiserad, vi väljer ut och fokuserar på det som är intressant utifrån den sociala kontexten vi befinner oss i. Kunskap blir då enligt Dewey endast intressant för oss utifrån sin användbarhet i vårt nuvarande liv (Gustavsson 2000). Går vi tillbaka till Vygotskijs tankar om pedagogik och dess betydelse var själva kärnpunkten att sammanföra utbildnings processer med teorier om mänsklig psykologisk utveckling (Bråten red. 1998; Kozulin et al. 2003; Partanen 2007; Vygotskij 1999). Han ansåg att vid lärandet sker utvecklingsprocessen efter själva inlärningsprocessen, och genom att se till detta bör man som i all undervisning utforma en utveckling främjande pedagogik för att möjliggöra inläring på ett psykologiskt plan. Man bör

se till betydelsen av kommunikation och samarbete i lärandet och hur de inblandade parterna påverkar varandra i ett ömsesidigt samspel genom att bidra till processen utifrån sina förutsättningar och utgångslägen. Enligt Rosdahl (2005) Är det genom socialt samspel utvecklande av identitet och kunskap skapas, synnerligen i vår tid där man måste relatera sig till en mängd olika åsikter om saker i vår omvärld. Pedagoger kan även här spela en viktig roll för stärkande av de förmågor som behövs i dagens samhälle, för att möta dessa krav.

Roger Säljö (2000) anser att människans mest betydelsefulla egenskap är att hon kan lära och att hon konstruerar redskap som bär det hon lärt sig. Säljö uttrycker att begreppen verktyg och redskap (språkliga och kognitiva resurser) har i ett sociokulturellt perspektiv en speciell betydelse, här får termerna värde genom att vara resurser som vi tillverkar och använder för att hantera vår samvaro. Att lära sig att kommunicera är därför att bli en sociokulturell individ. Kunskap lever först i samspel mellan människor och blir sedan en del av den enskilde individen och dens tänkande/handlande enligt Säljö (2000).

Tanke och språk

Genom andra lär man känna sig själv och för individens medvetande är frågan om tänkande och språk det mest centrala. Vårt tänkande förlöper i språket, anser Vygotskij (1999). Enligt honom bör en pedagogisk situation sträva efter att förstå hur människan utvecklar sina självständiga kognitiva processer i lärandet, och vara medveten om hur det lärande samtalets kvaliteter möjliggör för förbindelser av det yttre (lärandemiljön) och inre (individens reflekterande). I ett lärande samtal med ett vägledande förhållningssätt handlar det med andra ord, om att möta människan där den är i sin livsvärld (Partanen 2007). Enligt Gustavsson (2000 s. 70) menar Husserl att kunskapen om världen börjar i samband med hur vår omvärld framträder för oss i vårt medvetande, vilket betyder att människan finns till genom sin livsvärld. Gustavsson (2000 s. 73). nämner även att enligt Merleau-Ponty är kroppen ett sätt att finnas i världen på, vi är våra kroppar och den blir därmed det centrala för vår förståelse av världen. Genom kroppen står vi i kommunikation med omvärlden, vilket innebär att ändringar i kroppen medför en ändring i sättet vi erfar vår omvärld. Kunskap är något personligt enligt Gustavsson (2000), människor bär själva sin kunskap och har alltid på förhand en given uppfattning om sig själva och sin omvärld. Vilket är grunden för hur vi tar till oss ny kunskap och införlivar det nya vi möter på vår väg i livet. Kunskap är därför inte endast bundet till exempelvis vår kultur, man behöver få distans till det egna, för att möta och hantera vad som

ter sig främmande för oss. Kunskap och utveckling innebär för människan, ”...att man först i efterhand kan förstå vad vi är med om.” (Gustavsson 2000, s. 245).

Vi hänvisar igen till Vygotskij som betonar att undervisning spelar en mycket viktig roll i individens kognitiva utveckling och han ägnade sig åt undervisningens sociala struktur, samspelet mellan lärare och elev, vilket enligt honom är själva essensen i undervisningsförloppet (Bråten red. 1998; Kozulin et al. 2003). Det intressanta i samspelet, enligt honom är skillnaden mellan vad individen förmår prestera självständigt och vad en kan klara med stöd av eller i samarbete med andra. Skillnaden ger oss en bild av individens utvecklingspotential, och han benämner det som ” den proximala utvecklingszonen. Man ser här betydelsen av det sociala samspelet som den väsentligaste grunden för utvecklingen av både medvetenhet om och kontroll över sin egen kunskap. I det lärande samtalet behöver pedagogen möta människan där den är i sin tanke och erfarenhetsvärld och kartlägga individens tankesätt för att skapa sig en bild av både den aktuella och den potentiella utvecklingen (Bråten red. 1998; Kozulin et al. 2003; Partanen 2007).

Robin Bunton och Gordon Macdonald (1992) uttrycker att undervisning bör sträva mot att göra det möjligt för människor att bevara sin autonomi. Essensen vid att undervisas är att vara fri, att ha kontroll över sitt liv, kunna tänka rationellt och logiskt och att fatta beslut utan rädsla och tvång. En lärare måste vara lyhörd och arbeta aktivt med att förstå hur människor är, hur de tänker, lär, förändras, känner och handlar och hur omvärlden påverkar dem. För att undervisning ska vara effektiv måste man förstå hur människor lär. Det är av stor vikt att man både emotionellt och mentalt kan möta människan man har framför sig där den befinner sig i sin utveckling för att lärandet kan ge en effekt. Människor lär sig bäst när erfarenheter möts och förstärker varandra och kan förstås i ett sammanhang, då har man omvandlat kunskapen till sin egen. Människan är en emotionell varelse och gällande lärandet påverkar ens emotionella tillstånd processen, det kan antingen blockera eller underlätta lärandet. Man måste börja där människan befinner sig kognitiv, utvecklingsmässigt och emotionellt (Bunton och Macdonald 1992).

Kommunikation

Paulo Freire (2000) benämner kommunikation som dialog och enligt honom är dialogen ett möte mellan människor, förmedlad av världen med syftet att namnge världen. En dialog som består av kärlek, ödmjukhet och förtroende skapar en relation av ömsesidig tillit. Utan dialog finns det inte kommunikation, och utan kommunikation uppstår det inte äkta undervisning.

Kunskap bör och kan skapas genom dialog mellan människor. Då skapas kunskap som en medvetengörande (*conscientizing*) process och genom äkta kommunikation kan äkta tänkande uppstå och mänskligt liv ges en mening. Medvetandegörandet i Freires kontext är inte att bringa kunskap till de okunniga, utan att genom dialog förlösa och medvetandegöra de kunskaper och resurser som varje människa besitter. I utövande av Freires befriandets pedagogik måste man se till människans handlande och reflekterande över världen. Man förkastar en traditionell syn på lärandet som något att förmedla där eleverna anses vara tomma "förvaringsutrymmen" som ska fyllas med kunskap. En sådan syn på lärandet benämns av Freire som "banking education" vilket innebär att individen/eleven är banken och pedagogen är den som sätter in och förmedlar kunskap (Freire 2000). Genom en problemfokuserad undervisning, som bryter mönstret av "banking education" formen, bildas istället en ny form där pedagogen inte längre är den som undervisar men den som själv genom dialog lär sig. Individerna i sin tur lär av att själva utveckla sin kraft att kritiskt reflektera över och uppfatta sin existens i världen, genom den öppna dialogens växelvisa samspel. I samspelet ingår delaktighet och egenansvar, vilket i sin tur genererar både medvetenhet och kunskap (Freire 2000).

Metod

Vi har valt att arbeta med en kvalitativ ansats, då meningen med att göra kvalitativa undersökningar är att se eller uttrycka världen utifrån undersökningens personernas egna perspektiv enligt Bryman (1997). Grunderna i kvalitativ metod handlar att belysa karaktärsdrag hos ett fenomen som Repstad (1999) uttrycker det. I vår studie har vi inspirerats av fenomenologi, där ett grundantagande är att söka kunskap om strukturen och essensen i erfarenheten hos en grupp människor. Fenomenologi grundar sig på att betrakta människors sociala handlande som en produkt av hur människor tolkar sin värld (Hartman 2004; Kvale & Brinkmann 2009). Studien utgår från att uppfatta handlande och dess processer utifrån individens synvinkel genom att söka den subjektiva betydelsen som en individ ger ett visst fenomen (Bryman 1997; Gustavsson 2000; Lantz 2007). Detta är av betydelse för studien då vi söker efter kärnan i barnmorskors upplevelse av sitt arbete med att förbereda blivande förstagångsföräldrar inför föräldraskapet.

Litteratur och tidigare forskning som berör ämnet genom olika aspekter har studerats. Databaser vi använde oss av i detta arbete var CSA Illumnia, ScienceDirect, Libris, SOFIA, DIVA, Artikelsök och Uppsatser.se. Sökord som använts är barnmorska* mödrahälsovård* föräldraskap*, föräldrastöd* pedagogik* kommunikation* föräldraförberedande* upplevelse* prenatal vård*. Dessa ord har även översatts till engelska sökord.

Urval

Valet av informanter gjordes utefter studiens syfte. Våra intervjuer utfördes vid tre olika mödrahälsovårdcentraler. Två centraler bidrog med två informanter vardera, de resterande fyra informanterna var verksamma vid den tredje centralen. De var alla kvinnor och hade arbetat mer än fem år som barnmorskor, sju av åtta stycken hade även arbetat som barnmorskor vid förlossning. Utifrån ett bekvämlighetsurval (Bryman 1997) valde vi att avgränsa oss geografiskt till ett län. Då det inom ett län finns ett flertal mödrahälsovårdcentraler och ett antal barnmorskor vid varje central, såg vi en möjlighet i att en central kan ge ett flertal informanter. E-post med förfrågan om deltagande i en intervjustudie skickades ut till verksamhetschefer för mödravårdcentraler på elva orter inom länet (se bilaga 1). Svarsfrekvensen var relativt låg då endast två av de åtta mödravårdcentralerna kunde avsätta barnmorskor och tid för intervju, däremot fick vi via personlig kontakt tillgång till fyra av de åtta intervjuade. En mödrahälsovårdcentral svarade att vi kunde få tillgång till att intervju en barnmorskestuderande, men till detta tackade vi nej, då vårt syfte inte riktar sig till barnmorskestuderande. Vi är väl medvetna om att yrket traditionellt sätt har bestått av kvinnor, men att det nu även förkommer män inom yrkeskategorin. Studien baseras på åtta kvinnliga yrkesutövare inom mödrahälsovården. Valet grundas utifrån att de informanter som ansåg sig villiga att delta var kvinnor. I studien söktes inte direkt efter manliga barnmorskor som informanter i vår studie, då vi inte avser att belysa genusperspektivet i denna undersökning. Där vi i texten benämner barnmorskan som hon, gör vi det av den anledningen att det endast var kvinnliga barnmorskor som deltog i studien. En avgränsning är gjord till blivande förstagångsföräldrar, men hänvisar till blivande föräldrar fortlöpande i texten. Valet grundar sig i studiens syfte som utgår ifrån att omvandlingen till att stiga in i föräldraskapet för allra första gång kan inte jämföras med att vänta barn nästa gång, då man redan har gjort resan in i föräldraskapet. I studien benämns barnmorskans arbete som föräldraförberedande utifrån att vi fokuserar på det kommande föräldraskapet och inte på det

förberedande arbetet i form av själva graviditeten och förlossningen. Men vi hänvisar i texten till förberedande arbete.

Datainsamlingsmetod

Genom att använda en öppen riktad intervju har möjligheten funnits för intervjupersonen att lämna svar som inte är bestämda i förväg, vilket är av stor vikt när man som i detta fall studerar upplevelse av ett fenomen. Möjligheten med de öppna intervjuformerna är att öka förståelsen och beskriva fenomen på ett nyanserat vis enligt Lantz (1997). Frågorna utformades efter vårt syfte, genom att studien som har för avsikt att fånga barnmorskans upplevelse av sitt förberedande arbete och de blivande föräldrarna hon möter. Intervjuerna genomfördes på barnmorskornas arbetsplats, alla förutom två genomfördes på respektive arbetsrum, men alla utfördes vid en mödrahälsovårdcentral. Inledningsvis informerades barnmorskorna muntligt och åter igen skriftligt (se bilaga 2) om studiens syfte och ändamål, även så att deltagandet är anonymt och frivilligt. Intervjuerna tog ca mellan femtio och sjuttiofem minuter. Intervjuerna spelades in och transkriberades senare ordagrant för att med säkerhet kunna återge vad som sagts under intervjutillfället. Intervjuerna kodades med nummer som bara vi intervjuare känner till. Vi båda fanns med vid alla intervjutillfällen och deltog i intervjuandet men i förväg bestämdes vem av oss som skulle föra intervjun, för att skapa bekvämlighet både för oss som intervjuare och för informanten. Den andra intervjuaren fanns då med för att lyssna och hjälpa till med följdfrågor, vi såg detta som ett lärtillfälle då studien är ett moment i vår utbildning. Efter första intervjutillfället omarbetades några av frågorna då vi uppmärksammade att de inte berörde studiens syfte som vi till en början hade trott.

Databearbetningsmetod

Intervjuerna har analyserats med hjälp av kvalitativ innehållsanalys, med vilken vi vill belysa det latent i texterna som rör barnmorskans arbete med att förbereda blivande föräldrar inför föräldraskapet (Graneheim & Lundman 2004). De transkriberade texterna lästes flertalet gånger av oss båda på var sitt håll för att slutligen på varsitt håll, stryka under det vi ansåg i texterna vara relevant utifrån studiens syfte. Detta jämfördes sedan, och vid meningsskiljaktigheter diskuterades innebörden och ett gemensamt beslut togs därefter om det var relevant för studien eller inte. I det transkriberade materialet plockades meningsbärande enheter ut som belyser det manifesta budskapet i det insamlade materialet. Därefter

kondenserades (komprimerades) dessa texter för att än en gång framhäva och tydliggöra budskapet i texten (Se tabell 1). Sedan kodades dessa texter för att vidare kategoriseras och sammanställas i teman. Dessa sammanställda teman belyser den underliggande meningen i texten.

De två teman som framkom genom databearbetningen svarar mot frågeställningarna och syftet med studien. I tabell 1 nedan ger vi ett exempel på vårt utförande av analysarbetet.

Tabell 1. Exempel på analysarbets utformning.

Meningsbärande enhet	Kondenserad enhet	Kod	Kategori	Tema
att man finns där att man lyssnar man ä där... ibland behöver man ju faktiskt ha nån som finns där så man får gråta ut hos också då ska man naturligtvis va där	Man finns där, lyssna, va där	Stöd	Stödja och stärka	Barnmorskans roll och pedagogiska färdigheter

Etiska aspekter

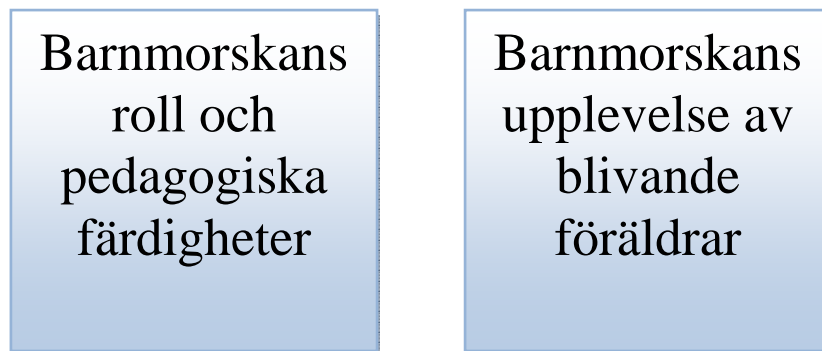
I vårt arbete har vi eftersträvat att hålla ett så gott etiskt förhållningssätt som möjligt, vilket enligt Vetenskapsrådets (CODEX) regler och riktlinjer innefattar att forskningen ska grundas på att hålla god kvalitet och vara moraliskt acceptabel. I undersökningen har vi tagit hänsyn och rättat oss efter Vetenskapsrådets principer i humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning gällande informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (CODEX). Detta har vi tillämpat skriftligt genom att redan i brevet (se Bilaga 1) med förfrågan om deltagande i vår studie, berättat om studiens syfte och även meddelat att deltagandet är frivilligt. Samt att vid intervjutillfället, muntligt åter igen skriftligt (se Bilaga 2) informerat om frivilligheten och rätten till att när som helst få avbryta sin medverkan. Information gavs också om att deltagandet inte ska kunna identifieras av utomstående då uppgifter om informanterna ska behandlas med största möjliga konfidentialitet. Intervjuerna kodades med ett nummer som bara vi som intervjuare känner till för att inte riskera detta. Före intervjuernas start informerades informanterna även om att materialet endast ska användas av oss och inte i något annat syfte än som underlag till forskning. Vi informerade också om möjligheten till att få ta del av studien slutresultatet om så önskas.

Tillförlitlighet

Vi har strävat efter att uppnå så god tillförlitlighet som möjligt i vår studie genom att ta hänsyn till båda validitet och reliabilitet. Detta har vi gjort genom att skapa en intervjuplan med frågor utefter vårt syfte. Vi har även tagit bort några frågor som vi inte ansåg svara mot detta. Att intervjuerna utfördes vid barnmorskornas arbetsplats, anser vi skapa trygg atmosfär som vi anser stärker tillförlitligheten på datamaterialet, då barnmorskorna fick känna sig bekanta med miljön. Men vi är väl medvetna om att det vilar på intervjuarens skicklighet i att utföra intervjuer, och förmågan att betrakta budskapet objektivt under både bearbetning och inhämtning av datamaterial vilket kan påverka tillförlitligheten (Kvale & Brinkmann 2009). Genom att redovisa för datainsamlingsmetod, analysmetod och tillvägagångssättet stärker vi studies tillförlitlighet (Graneheim & Lundman 2004). Gällande frågan om studiens reliabilitet, i en öppen riktad intervju, följs intervjun upp med följdfrågor av intervjuaren. Tanken är då att dessa bör ge samma resultat, eftersom frågorna övergriper det berörda ämnet (Lantz 2007). Med hänsyn till validitet anser vi att vårt val av både datainsamlingsmetod och analysmetod speglar de fenomen vi avser att undersöka. Det finns goda underlag för att studiens resultat påvisar generaliserbarhet i Sverige, då informanternas styrs av lagar och förordningar. Vidare är barnmorskans yrke belagt med legitimation utfärdad av Socialstyrelsen (2006) vilket påverkar yrkesrollen och hennes förhållningssätt.

Resultat

Utifrån analysarbetet framkom två huvudteman med ett flertal underkategorier som presenteras nedan. De två huvudteman presenteras fortlöpande i tabeller nedan numrerade 2 och 3.

Barnmorskans roll och pedagogiska färdigheter

Tabell 2. Tema nummer 1 i resultatet.

Mångsidig roll

Barnmorskorna beskriver sin roll som mångsidig, och med tyngdpunkten på rollen som stödjande och stärkande genom processen med att leda de blivande föräldrarnas förberedelse inför föräldraskapet. En gemensam nämnare som framkom i intervjuerna var barnmorskornas användning av intuition och tillit till sina egna inre känslor i arbetet med de blivande föräldrarna. Detta redskap gav dem trygghet till att lita till den egna kompetensen och kunskap men även en trygghet att kunna erkänna vart sin egen gräns går och hänvisa till ett väl fungerande nätverk av andra professioner och därigenom bemöta de blivande föräldrarnas behov. Erfarenheter genom livet och arbetslivserfarenhet benämns som trygghet och stöd att luta sig åt i yrkesrollen.

...vi passar inte i en mall och idag är det väldigt mycket mall och passar du inte i mallen så "oj då" hur ska vi göra nu då? men skit i mallen ...säger jag, möt kvinnan och skriv fritt i något journalsystem, skriv kvinna... berätta vem hon är, det enda är att hon ska föda barn och hon ska bemötas med respekt och värdighet. (1)

...att veta vad man inte vet det är också en vetenskap. (8)

Utifrån perspektivet att barnmorskorna anser sig ha en viktig roll i en betydelsefull tid i de blivande föräldrarnas liv, så påpekar samtliga att de blivande föräldrarnas roll utgör det primära fokus i förberedelserna inför föräldraskapet. I samtalen fokuserar man på att inta ett förhållningssätt som syftar till att det blivande föräldraparet ska själva hitta lösningar och ta beslut vilket stärker de mot att lita till sina egna resurser i val som berör deras egen livssituation. Men också genom att vara lyhörd och tolka in det icke verbala och verbala budskapet bakom de blivande föräldrarnas språk i samtalen skapar man sig en bild av de man möter och därigenom anpassar man sin roll efter vad situationen kräver.

...det ska man väl inte behöva göra, att styra andra människors liv det har vi hållit på med och det var rätt då på nått sätt. (4)

Möta människan där den är och skapa en förtroendefull relation

Barnmorskorna uttrycker hur de i sitt arbete eftersträvar att möta människan där denna befinner sig, utifrån dess förutsättningar och behov. Detta gör hon genom att lyssna till

individens och ta del av dennes livssituation. För att sedan skapa sig en bild av individen hon möter för att kunna anpassa sitt arbete utefter dennes behov. Det innefattar också att anpassa arbetet efter individens förmåga och vilja och att se till ett genusperspektiv för att erkänna både föräldrarnas betydelse i relationen. Ett pedagogiskt verktyg som nämns av barnmorskorna är de didaktiska frågorna när, var, och hur.

...hitta ett sätt att ställa sig på samma nivå och det är ju det som är nyckeln. (7)

Barnmorskorna uttrycker vikten av en relation som bygger på förtroende, tillit och trygghet i samspelet med de hon möter i sitt arbete. Detta gör hon genom att i bemötandet vara lyhörd, närvarande, visa omtanke och empati. En grundtanke är vikten av att man eftersträvar att möta människan och skapa ett ömsesidigt förtroende eftersom det är en viktig förutsättning för ett bra möte och god kommunikation.

Vi kan inte skala av oss vår historia och det kan vara väldigt viktigt för föräldraskapet... alltså var har de med sig i bagaget... (1)

Den kvinnan som sitter där ska få någon slags tillit så att hon under de här månaderna ska prata, ska kunna vara sig själv. (1)

Stödja och stärka

Ytterligare en aspekt som framkom i analysen var betydelsen av barnmorskans stödjande roll. Vilket hon förmedlar genom att erbjuda hjälp, visa vägen, lösa problem, ge råd och stötta vid behov. Hon erbjuder även sitt stöd till föräldrarna genom att använda sig av samverkande professioner när hon bedömer att individens behov är utanför hennes ärende. Hon tar även vara på och använder sig också av samspelet i gruppen, genom att låta föräldrarna dela med sig av sina erfarenheter och kunskaper till varandra i föräldragrupperna.

...men vi finns där som väldigt viktiga personer... vi betyder mycket för människor... och jag tror absolut att vi kan påverka... det finns ingen som kommer så nära någon så snabbt in på djupet som en barnmorska (1)

Ett verktyg som barnmorskan anser vara av stor vikt att förmedla, är att stärka tron på sig själv som människa. Vilket hon gör genom att bekräfta och normalisera tankar och känslor och uppmuntrar och främjar det positiva hos människan. Hon har som avsikt att detta ska leda till att stärka föräldrarna att våga lita till den egna förmågan och inneboende resurser.

...att vara förälder alltså att ha den här tron...vi tror inte att vi har någonting inom oss men jag försöker alltid att locka fram den...allting finns inom dig bara du släpper fram det. (6)

Skapa delaktighet och egenansvar

Att skapa delaktighet innebär för barnmorskorna att vara tydlig med att bevara människans integritet i mötet med föräldrarna, genom att fråga om lov när det gäller att dela med sig av sina tankar, åsikter och råd. Paret står i fokus vilket samtliga barnmorskor betonade genom att framhäva båda föräldrarnas roll i situationen. Det framkom i intervjuerna att barnmorskorna arbetade medvetet med att föräldrarna ska aktivt delta och ta egna beslut, gällande deras livssituation. Detta förmedlande hon genom att bjuda in föräldrarna att delta med egna åsikter och tankar samt att hon tog hänsyn till att alla individers rätt till självbestämmande.

...jag måste ju be om att få lov till...det är fullständigt meningslöst att jag ska informera om någonting som någon inte vill höra.(8)

*...man kan inte ta hand om allting, en del vill ju det...
De ska bli föräldrar ... ska ta hand om ett barn ... alltså börja ta hand om sig själv också för sedan är det en till som ska tas om hand om. (6)*

Medvetengöra

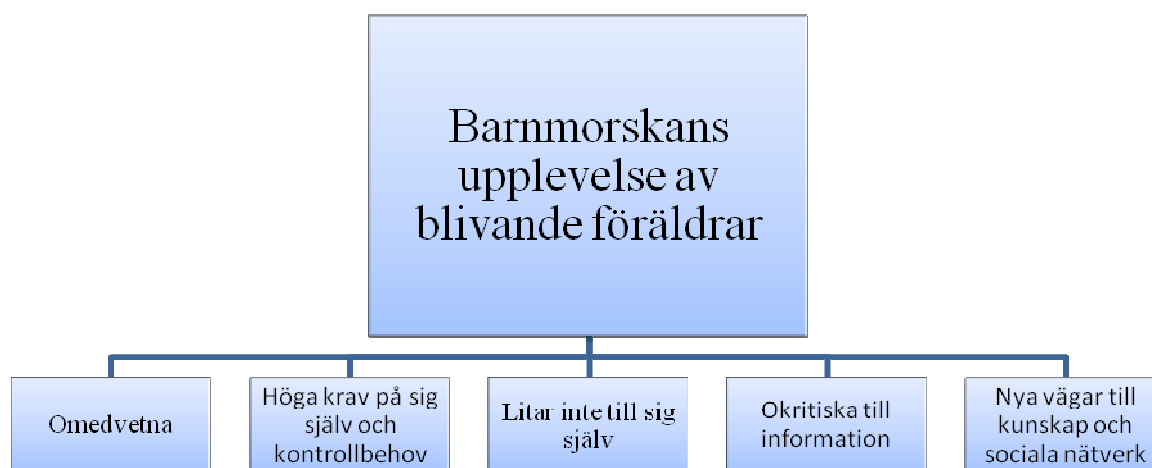
I analysen framkom att barnmorskorna ser det som en betydande uppgift att väcka tankar som ett redskap för att medvetengöra och mentalt förbereda föräldrarna både inför anknytning till barnet och vad föräldrskapet kan innebära.

...annars vill man ju att de ska prata om hur det blir efteråt och som sagt för egentligen är det ju där det börjar sen. (2)

...få dom att fundera över... hur blir det sen... å hur vill vi varajag kan ju inte utbilda dom till föräldrar... det e det ingen som gör men jag kan så frön... (3)

Barnmorskans upplevelse av blivande föräldrar

Tabell 3. Tema nummer 2 i resultatet.

Barnmorskorna som träffar blivande föräldrar varje dag i sitt arbete upplever föräldrarna engagerade, men omedvetna och med höga krav på sig själv inför det kommande föräldraskapet. De blivande föräldrarna upplevs ha ett stort kontrollbehov, men något naiv inställning till det faktiska ansvar det innebär att vara förälder. Barnmorskorna upplever att de blivande föräldrarna har svårt för att acceptera den förändring ett föräldraskap innebär, både fysiskt och mentalt. De erfar även föräldrarnas oförmåga till att lita till sig själv, att inte våga lyssna till den inre rösten och har svårt för att träda in i den nya identiteten som förälder.

Du måste släppa kontrollen, du måste gå tillbaka till det här att bara vara... (4)

Skillnaden idag att föräldrar är välinformerade men det är inte alltid man litar på sig själv. (4)

Dessutom upplever barnmorskorna att blivande föräldrarna till en viss del inte är mottagliga för det stöd och information som barnmorskan förmedlar i sitt arbete, men upplever att föräldrarna ofta söker sig till andra nätverk i form av sociala medier. Vilket då genererar till att barnmorskorna upplever även föräldrarna som pålästa och ser att de tar nya vägar till att skaffa sig kunskap men att de sedan inte kan införliva denna till sin egna. Dessutom upplever de att även om de blivande föräldrarna söker sig till nya nätverk och källor för kunskap, så saknar de förmågan till att vara kritiska till den information de tar del av.

...aningslösa... lite blåögda så ... just det här med föräldraskapet att det är, men det ligger ju där i att hade vi kunnat ta in precis vad det är att bli förälder då tror jag inte att vi hade vågat ta det steget. (1)

Sammanfattning av resultat

De två teman som framkommit i resultatet visar på barnmorskans mångsidiga roll och färdigheter som pedagog, men även hennes upplevelse av de blivande föräldrarna vilket speglar hennes arbete. En viktig förutsättning som ligger till grund för barnmorskornas arbete med att förbereda de blivande föräldrarna inför föräldraskapet är en förtroendefull relation i samspelet mellan dem båda. Essensen i studien som framkommit och genomsyrar barnmorskans förberedande arbete är, *att möta människan där hon är och skapa medvetenhet.*

Diskussion

Metoddiskussion

Till en början ansåg vi det relevant att kombinera intervjuer med observation av hur barnmorskor arbetar med förberedelser inför föräldraskapet. Dock kom vi fram till under vidare bearbetning av problemformuleringen att barnmorskornas upplevelse är det som svarar

mot vår frågeställning. Därav tog vi beslutet att genomföra öppet riktade intervjuer i vår studie, då vi ansåg att denna datainsamlingsmetod belyser barnmorskors upplevelse på bästa sätt. Som Lantz (2007) uttrycker, öppna intervjuformer syftar till att fördjupa förståelsen av ett fenomen. Även ett mindre antal informanter kan ge information med delvis olika innehåll beroende på möjligheten med öppen intervjuform, då de kan välja vad de vill fördjupa sig i (Lantz 2007). Hade vi däremot valt att kombinera metoderna hade då observationsmomentet resulterat i vår tolkning av situationen och inte bara barnmorskans upplevelse av hur hon arbetar med förberedelser inför föräldraskapet. Vi är väl medvetna om att vår utbildning inom Hälsopromotion påverkar även vår förförståelse i den grad att vi har kunskap om vikten av att se till de bakomliggande orsakssambanden som påverkar människans hälsa (Marmot & Wilkinson 2006), vilket färgar vår tolkning inom ramen för vårt undersökningsområde. Även så har det betydelse att vi båda är föräldrar och har därmed varit i kontakt med mödrahälsovårdens arbete och övergången till föräldraskapet.

Resultatdiskussion

Resultatet som visar på de två teman som följer; barnmorskornas roll och pedagogiska färdigheter och barnmorskans upplevelse av blivande föräldrar. *Att möta människan där hon är* och *skapa medvetenhet* har visat sig vara essensen i studien genomsyrar de två teman och därav barnmorskans förberedande arbete med blivande föräldrar inför föräldraskapet.

Lärande process

Trots barnmorskans arbete som har för avsikt att förbereda inför föräldraskapet, står våra funderingar kvar, kan man verkligen som blivande förstagångs förälder begripa den förändring det innebär att gå in i ett föräldraskap? En kunskapsprocess för en individ, handlar om att fördjupa sina insikter, vidga perspektiven och öka förståelsen av sammanhang för att införliva ny kunskap (Gustavsson 2000). I studien ses lärande ur ett sociokulturellt perspektiv, och barnmorskans förberedande arbete inför föräldraskapet liknas med en lärande process. Valet grundas i att det sociokulturella perspektivet, ser omgivningen som avgörande för individens utveckling och lärande (Bråten red. 1998; Dewey 1997; Kozulin et al. 2003; Partanen 2007; Säljö 2000; Vygotskijs 1999). Genom det sociala samspelet utvecklas identitet och kunskap, vilket kan vara svårt i vår tid där samhället ställer stora krav på människans flexibilitet (Bäck-Wiklund & Bergsten 1997; Rosdahl 2005; Sennett 1999). Vår studie visar

på ett samband där barnmorskorna upplever de blivande föräldrarna inte litar till sig själva och har svårt för att träda in i den nya identiteten som förälder.

Samspelet

Som sagt påverkas individens lärande av medmänniskor och det styrker betydelsen av samspelet mellan barnmorskan och de blivande föräldrarna, och dess påverkan på förändringsprocessen inför föräldraskapet. Vidare anser Vygotskij (Bråten red. 1998; Kozulin et al. 2003; Partanen 2007) att utvecklingsprocessen sker efter inlärningsprocessen i lärandet, och vi förmodar att det finns ett samband här, som kan förklara varför blivande förstagångsföräldrar inte förstår i förväg, innebörden av den förändring, det medför att bli föräldrar. Något som bekräftas även av tidigare forskning (Jackson, Schmierer & Schneider 1996; Kline, Martin & Deyo 1998), som påvisar att blivande föräldrar inte är mottagliga för den kunskap och information som barnmorskorna erbjuder i förberedelsefasen. Dewey uttrycker enligt Gustavsson (2000), att kunskap är intressant endast utifrån användbarheten i individens nuvarande liv. Gustavssons (2000) argumentation gällande kunskapsutveckling, där människan anses först i efterhand förstå vad man är med om, bekräftar även varför de blivande föräldrarna inte upplevs, eller känner sig förberedda inför föräldraskapet vilket även studien av Seefat van Teeffelen, Korstjens & Nieuwenhuijze (2009) påvisar.

Stödja och stärka

Enligt Gustavsson (2000) talar både Husserl och Merleau-Ponty om att människan finns till genom sin livsvärld, där Merleau-Ponty även uttrycker att genom vår kropp står vi i kommunikation med omvärlden, vilket betyder att ändringar i kroppen medför ändringar i sättet vi upplever vår omvärld. I Seefat van Teeffelen, Korstjens & Nieuwenhuijze (2009) studie uttryckte mödrar ett behov om information om hur de kan bli förberedda fysisk och psykologiskt inför föräldraskapet. Resultatet i vår studie visar på att de blivande föräldrar upplevs omedvetna och har svårt att acceptera den fysiska och mentala påverkan det innebär att gå in i ett föräldraskap. De blivande föräldrarna upplevs ha höga krav på sig själv, ett stort kontrollbehov och vara pålästa men osäkra i att lita till sig själva. Även om de söker sig till nya former av nätverk och källor för kunskap, upplevs de ha svårt för att kritisk granska den information den tar del av. Barnmorskorna är medvetna om att övergången mot ett föräldraskap skapar otrygghet och eftersträvar att stödja och stärka de blivande föräldrarna i deras känsla av otrygghet.

Möta människan där den är

Att möta människan där den är, handlar om att se till individens bakgrund, erfarenheter och nuvarande situation, vilket framkommer i studiens resultat och även påtalas i både Åhmans studie och Hallgrens studie (Hallgren et al. 1999; Sakardi red. 2008) som visar vikten av barnmorskornas förmåga att både analysera och se till individens behov. Vi ser även här samband med vårt resultat, som framställer barnmorskans mångsidiga yrkesroll som ett svar på arbetets komplexitet. I sammanhanget nämner vi Hildingsson och Häggströms (1999) studie, som visar på att barnmorskor upplever sig vara den goda modern. Vilket även stämmer överens med den upplevda rollen hos våra informanter som stödjande och stärkande som tyngdpunkter, genom att agera genom att erbjuda hjälp, ge råd och stöd vid behov. Ser man till Seefat van Teeffelen Korstjens & Nieuwenhuijze (2009) slutsats visar den på att stödet som efterfrågas av föräldrar handlar om att bli uppmärksam, förberedd och få ett professionellt psykosocialt stöd och här ser vi ett samband med vårt resultat i hur barnmorskan upplever sig anpassa sin roll och det förberedande arbetet efter de uttryckta behoven hos föräldrarna. Det visas genom att hon möter människan där den är, skapar sig en bild av individen, är lyhörd för behov och stödjande på vägen, med syfte att förbereda blivande föräldrar inför det kommande föräldraskapet.

Aktivt deltagande

Enligt Deave, Johnson & Ingram (2008) upplever föräldrar sig vara omedvetna om både parrelationens förändringar och kunskap om vad ett föräldraskap innebär. Även i Wilkins (2006) studie där mödrarna upplevde sig oroliga över att lämna tryggheten för en okänd värld. Åhman (Sakardi red. 2008) anser även att barnmorskor uttrycker vikten av att tala om parrelationens förändringar. Vi ser även här ett samband med vår studies resultat där barnmorskorna upplevde föräldrarna vara omedvetna om föräldraskapets innebörd. I vårt resultat uttrycker informanterna att de aktivt arbetar med de blivande föräldrarnas förståelse av att en god parrelation bygger på kommunikation mellan parterna. Kommunikation mellan man och kvinna uttrycks av våra informanter vara ett område som är viktigt att samtala om med de blivande föräldrarna. Vi gör en koppling till Freire (2000) som uttrycker kommunikationens betydelse för att öka medvetenheten och möjliggöra för ett lärande som syftar att lyfta fram egna resurser hos människan. Det stämmer överens med vår studie, i mötet mellan barnmorskorna och de blivande föräldrarna, där hon arbetar medvetet med att stärka föräldrarna till ett aktivt deltagande och i att lita till den egna förmågan. Vilket igen styrks av Wilkins (2006) studie som anser att barnmorskor bör stärka mödrarna i sitt

självförtroende och i att lita till de egna resurserna som ett led i att förbereda inför föräldraskapet.

Genusperspektiv

Deave, Johnson & Ingram (2008) studie visar på att pappor känner sig delaktiga från sin partners sida, men inte i mödrahälsovården överlag. Hallgren et al. (1999) studie visar på att papporna upplever sig oförberedda inför föräldraskapets oförutsägbarhet, och att barnmorskorna behöver se till pappors perspektiv. Det stämmer till dels överens med Åhmans (Sakardi red. 2008) studie som påvisar att barnmorskor i många fall saknar en pedagogisk kunskap, men däremot var skickliga på att analysera individens behov. Studien av Åhman (Sakardi red. 2008) kan tyda på att barnmorskorna inte lyckas se till ett genusperspektiv i sitt förberedande arbete. Vår studie talar mot dessa yttranden, här var barnmorskorna noga med att både se till ett genusperspektiv och även sin kompetens i form av pedagogiska förmågor.

Förtroendefull relation

Det sociokulturella perspektivet, betonar som nämnt att det sociala samspelet i läroprocessen utifrån individens förutsättningar och utgångslägen är grunden för utveckling av medvetenhet och kontroll över sitt eget lärande (Bråten red. 1998; Freire 2000; Partanen 2007; Säljö 2000). Vilket barnmorskorna i vår studie, upplever att de gör genom att se till vem de har framför sig och skapa sig en bild av individens utvecklingspotential. Även så barnmorskans upplevelse av sin yrkesroll påverkas av och genom relationen hon har med de blivande föräldrarna. Resultatet i vår undersökning visar att en av grunderna för barnmorskans förberedande arbete med de blivande föräldrarna anses vara en förtroendefull relation som skapas genom ömsesidig respekt och god kommunikation.

Skapa medvetenhet

Bunton och Macdonald (1992) anser att en pedagog måste vara lyhörd och ha förståelse för hur människor lär och vikten av att se till det faktum att människan är en emotionell varelse vilket igen styrker vikten av hur barnmorskorna i vår studie, arbetar i mötet med blivande föräldrar med samtalet som verktyg att utgå ifrån i förberedelseprocessen. Enligt Säljö (2000) anses lärandet handla om yttre händelsers verkan på skapandet av inre bilder och insikter. Det stämmer överens med vårt resultat där barnmorskorna påpekar vikten av att skapa medvetenhet genom att väcka tankar och öka ansvarstagandet hos de blivande föräldrarna

kring innebörden av ett föräldraskap, som ett steg i den förberedande processen. Barnmorskorna uttryckte vikten av sitt förberedande arbete här med kunskapen om att deras budskap gav de blivande föräldrarna krockar att hänga kunskapen på som värdefullt att hämta fram när de väl har blivit föräldrar.

Egen kompetens och samverkan

Byrom & Downe (2010) studie påvisar även hur barnmorskor uppfattar sin förmåga som likvärdigheten av innebörden i ett gott ledarskap. En god barnmorska anses av de själva innefatta utöver yrkeskunskaper och kompetens, även en emotionell begåvning. Det stämmer överrens med vårt resultat, där den goda barnmorskans förmågor bekräftas genom hur våra informanter upplever sin mångsidiga roll och hur de använder intuition som ett verktyg och gav de trygghet i att lita till egna kompetensen i sitt förberedande arbete inför föräldraskapet. Även så upplever barnmorskorna det som en trygghet att veta vart gränsen går för den egna kompetensen och att möjligheter finns för hänvisning till välfungerande nätverk av andra professioner. Medvetandegörandet i Freires (2000) kontext anser inte framföra kunskap till de obildade, men att genom dialogens samspel medvetengöra människans inneboende resurser. Enligt Freire (2000) är pedagogen, som i vårt fall kan liknas vid barnmorskan, inte längre den som undervisar men genom dialog med eleverna själv undervisas, och som även visar sig i vår studie genom hur barnmorskan själv lär och anpassar sitt arbete i mötet med blivande föräldrar. Genom en förtroendefull relation skapar hon delaktighet, medvetenhet och kunskap hos de blivande föräldrarna hon arbetar med, vilket anses som en förutsättning för arbetet med förberedelsen inför föräldraskapet. Vilket har en tydlig koppling till hur barnmorskor arbetar i mötet med blivande föräldrar med samtalen som verktyg att utgå ifrån i förändringsprocessen.

Slutsats

Att möta människan där den är och skapa medvetenhet framkom vara de förmågor som genomsyrar resultatets två teman och är grundstenar i barnmorskornas upplevelser av hur de arbetar med att förbereda blivande föräldrar inför föräldraskapet. Med andra ord anser vi detta vara kärnan i vårt resultat. Slutsatsen vi drar av vår undersökning är att deras arbete grundar sig på dessa två begrepp för att det förberedande arbetet ska fungera. Genom att agera i ett ömsesidigt samspel med omgivningen, påverkas barnmorskans roll och hennes pedagogiska förhållningssätt gentemot föräldrarna, vilket speglar sig i hennes strävan att möta föräldrarnas uttryckta behov. Barnmorskan gör ett omfattande betydelsefullt arbete med syftet att förbereda

inför föräldraskapet. Glappet mellan vad barnmorskan förmedlar i sitt förberedande arbete till det faktum att en del föräldrar inte är förberedda inför föräldraskapet kan bero på att en förändringsprocess kräver tid, eftertanke och erfarenhet för att kunskapen ska införlivas (Gustavsson 2000). Studien visar på att om människan lär sig genom samspel med sin omgivning, enligt det sociokulturella perspektivet, anses barnmorskornas förberedande arbete spela en stor roll för att skapa möjligheter inför förändringsprocessen av de blivande förstagångsföräldrarna. Det förberedande arbetet som barnmorskorna erbjuder är av stor vikt på grund av att det skapar förutsättningar för att ta till sig värdefull kunskap på vägen in i föräldraskapet, med andra ord ger det de blivande föräldrarna krockar att hänga sina erfarenheter på så att kunskapen införlivas.

Vad skulle behövas ytterligare för att göra föräldrar helt förberedda inför föräldraskapet? Kan barnmorskorna hitta andra vägar för att nå fram, eller behövs utbildning under en längre tid än vad som görs idag. Kan man och bör man ändra barnmorskans föräldraförberedande arbete? Vi ser att ett förberedande arbete behövs men när är rätt tid? Mycket tyder på att det inte går att fullt ut förberedas och då går frågan vidare till nästa institution, som möter föräldrarna kontinuerligt under barnets första år, barnhälsovården. Kanske är det under denna tid när föräldrarna har gått från blivande till att faktiskt vara föräldrar och den tid då erfarenheten växer för var dag, som utbildning bör ske och kan tänkas vara mer effektiv. Intresset har även väckts runt frågan om någon annan profession skulle kunna ta över utbildningen av föräldrar, eller aktörer som redan har en etablerad kontakt med föräldrar såsom öppna förskolan. Frågan lämnar vi här över till vidare forskning.

Vidare forskning

Är det överhuvudtaget möjligt att bli förberedd inför en sådan förändring som det innebär att bli föräldrar? Sammanfattningsvis är det fortfarande oklart för oss vad som skulle krävas för att göra blivande förstagångsföräldrar fullt förberedda inför föräldraskapets utmaningar. Frågan kvarstår till vidare forskning. Det finns därmed behov av vidare forskning kring barnmorskans arbete ur ett pedagogiskt perspektiv. Det kan även då vara intressant att undersöka yrkesrollen utifrån ett genusperspektiv.

Litteraturlista

- Berg, Marie & Lundgren, Ingela (red.) (2004). *Att stödja och stärka : vårdande vid barnafödande*. Lund: Studentlitteratur.
- Bremberg, Sven (red.) (2004). *Nya verktyg för föräldrar : förslag till nya former av föräldrastöd*. Stockholm: Statens folkhälsoinstitut R. 2004:49.
- BRIS (2010). [Elektronisk]. <<http://www.barnperspektivet.se>> Tillgänglig: [2010-05-24].
- Bryman, Alan (1997). *Kvantitet och kvalitet : i samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur.
- Bråten, Ivar (red.) (1998). *Vygotskij och pedagogiken*. Lund: Studentlitteratur.
- Bunton, Robin & Macdonald, Gordon (red.) (1992). *Health Promotion : disciplines and diversity*. London och New York: Routledge.
- Bygren, Magnus, Gähler, Michel & Nermo, Magnus (red.) (2004). *Familj och arbete : vardagsliv i förändring*. Stockholm: SNS förlag.
- Byrom, Sheena & Downe, Soo (2010). 'She sort of shines': midwives' accounts of 'good' midwifery and 'good' leadership. *Midwifery*, vol. 26, p. 126-137. Tillgänglig: ScienceDirect [2010-05-17].
- Bäck-Wiklund, Margareta & Bergsten, Birgitta (1997). *Det moderna föräldraskapet : en studie av familj och kön i förändring*. Stockholm: Natur och Kultur.
- CODEX (Vetenskapsrådet). *Forskningsetiska principer : inom humanistisk – samhällsvetenskaplig forskning*. [Elektronisk]. Vetenskapsrådet. Tillgänglig: <<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>> [2010-05-17].
- Deave, Toity, Johnson, Debbie & Ingram, Jenny (2008). Transition to parenthood : the needs of parents in pregnancy and early parenthood. [Elektronisk]. *BMC Pregnancy and Childbirth*. Vol. 8:30. Tillgänglig: <<http://www.biomedcentral.com/1471-2393/8/30>> [2010-05-17].
- Dewey, John (1997). *Demokrati och utbildning*. Göteborg: Daidalos.
- Fredenius, Gunilla, Frithiof, Klein & Ursing, Ingrid (2000). *Kvinnoidentitet*. 2:a uppl. Stockholm: Natur och Kultur.
- Freire, Paulo (2000). *Pedagogy of the oppressed*. London: The Continuum International Publishing Group Ltd.
- Fägerskiöld, Astrid (2008). A change in life as experienced by first-time fathers. [Elektronisk]. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*. Vol. 22, p. 64-71. Tillgänglig: Psycinfo via CSA Illumina [2010-05-25].

Graneheim, Ulla. H & Lundman, Berit (2004). Qualitative content analysis in nursing research : concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. [Elektronisk]. *Nurse Education Today*, Vol. 24, p. 105-112. Tillgänglig: ScienceDirect [2010-05-17].

Goldberg, Ted (red.) (2010). *Samhällsproblem*. 7:e uppl. Lund: Studentlitteratur.

Gustavsson, Bengt (2000). *Kunskapsfilosofi – tre kunskapsformer i historisk belysning*. Stockholm: Wahlström & Widstrand.

Hallgren, Anita, Kihlgren, Mona, Forslin, Lars och Norberg, Astrid (1999). Swedish fathers' involvement in and experiences of childbirth. *Midwifery*, vol. 15, p. 6-15. Tillgänglig: ScienceDirect [2010-05-17].

Hartman, Jan (2004). *Vetenskapligt tänkande: från kunskapsteori till metodteori*. 2:a uppl. Lund: Studentlitteratur.

Hellqvist, Elof (1922). *Svensk etymologisk ordbok*. s. 1156. [Elektronisk] Tillgänglig: <<http://runeberg.org/svetym/1244.html>> [2010-05-23].

Hildingsson, Ingegerd (2003). *Kvinnliga förväntningar på och upplevelser av vården under graviditet och förlossning*. Diss., Karolinska institutet: Stockholm.

Hildingsson, Ingegerd & Häggström, Terttu (1999). Midwives' lived experiences of being supportive to prospective mothers/parents during pregnancy. [Elektronisk]. *Midwifery*, vol. 15, p. 82-91. Tillgänglig: ScienceDirect [2010-05-17].

Jackson, Mervyn, S, Schmierer, Claire, L & Schneider, Zevia (1996). Development, refinement and future usage of the scale: "Attitudes toward learning in pregnancy" [Elektronisk]. *International Journal Nurses Student*. vol. 33, no.1, p. 37-46. Tillgänglig: ScienceDirect [2010-05-17].

Kline, Carolyn, R, Martin, Diane, P & Deyo, Richard, A (1998). Health consequences of pregnancy and childbirth as perceived by women and clinicians. [Elektronisk]. *Obstetrics & Gynecology*. vol. 92, no. 5, p. 842-848. Tillgänglig: ScienceDirect [2010-05-25].

Kozulin, Alex, Gindis, Boris, Ageyev, Vlademir, S. & Miller Suzanne, M (red.) (2003). *Vygotsky's educational theory in cultural context*. Cambridge: Cambridge University Press.

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 2:a uppl. Lund: Studentlitteratur.

Marmot, Michel & Wilkinson, Richard, G (red.) (2006). *Social determinants of health*. 2:a uppl. New York: Oxford University Press.

Partanen, Petri (2007). *Från Vygotskij till lärande samtal*. Stockholm: Bonnier utbildning.

Repstad, Pål (1999). *Närhet och distans : kvalitativa metoder i samhällsvetenskap*. 3:e uppl. Lund: Studentlitteratur.

Rosdahl, Björn (2005). På spaning efter växandets punkt. *Helsingborgs dagblad*. [2005-12-20].

Seefat van Teeffelen, Ans, Korstjens, Irene & Nieuwenhuijze, Marianne (2009). Women want proactive psychosocial support from midwives during transition to motherhood : a qualitative study. [Elektronisk]. *Midwifery*, doi:10.1016/j.midw.2009.09.006. Tillgänglig: ScienceDirect [2010-05-17].

Lantz, Annika (2007). *Intervjumetodik*. 2:a uppl. Lund: Studentlitteratur.

Sarkadi, Anna (red.) (2008). *Föräldrastöd i Sverige idag : vad, när hur?* [Elektronisk]. Föräldrastödsprojektet, Statens folkhälsoinstitut och Landstinget i Uppsala län. Tillgänglig: <<http://www.akademiska.se/upload/52361/Föräldrastödsprojektets%20rapport%20med%20appendix.pdf>> [2010-05-17].

Sarkadi, Anna & Bremberg, Sven (2005). Socially unbiased parenting support on the Internet : A cross-sectional study of users of a large Swedish parenting website. [Elektronisk]. *Child: Care, Health and Development*, vol. 31, p 43-52. Tillgänglig: PsycINFO via CSA Illumina [2010-05-17].

Sennett, Richard (1999). *När karaktären krackelerar*. Stockholm: Atlas.

Socialdepartementet (2009). *Föräldrastöd – en vinst för alla : Nationell strategi för samhällets stöd och hjälp till föräldrar i deras föräldraskap*. SOU 2008:131. [Elektronisk] Stockholm: Regeringen. Tillgänglig: <<http://www.regeringen.se/content/1/c6/11/89/80/5f5945ee.pdf>> [2010-05-17].

Socialdepartementet (2008). *En förnyad folkhälsopolitik : Prop.2007/08:110*. [Elektronisk] Stockholm: Regeringen. Tillgänglig: <<http://www.regeringen.se/content/1/c6/10/09/78/2ee01484.pdf>> [2010-05-17].

Socialstyrelsen (2006). *Kompetensbeskrivning för legitimerad barnmorska*. [Elektronisk]. Stockholm: Socialstyrelsen. Tillgänglig: <http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/9431/2006-105-1_20061051.pdf> [2010-05-23].

Säljö, Roger (2000). *Lärande i praktiken : ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Norstedts Akademiska Förlag.

Vygotskij, Lev, S (1999). *Tänkande och språk*, Göteborg: Daidalos.

Wilkins, Carol (2006). A qualitative study exploring the support needs of first-time mothers on their journey towards intuitive parenting. [Elektronisk]. *Midwifery*, vol. 22, p. 169-180. Tillgänglig: ScienceDirect [2010-05-17].

Den internationella etiska koden för barnmorskor: Ethical Code for Midwives, ICM:
[Elektronisk]. Tillgänglig: <http://www.barnmorskeforbundet.se/images/content/documents/forbundet/etiska_koden.doc> Tillgänglig: [2010-05-23].

Bilaga 1

Hej!

Vi är två studenter som läser sista året på Hälsopromotionsprogrammet vid Högskolan Väst i Trollhättan. Vårterminen kommer att ägnas åt att skriva examensarbete där vi valt att undersöka *hur barnmorskor arbetar i samspelet med blivande föräldrar*.

Vår fråga till er är om någon, eller gärna flera barnmorskor, har tid för en intervju under april månad för att delge oss era tankar och erfarenheter till vårt arbete. Intervjun beräknas ta ca 1 timma. Informationen kommer att behandlas konfidentiellt och vi har inte för avsikt att på något sätt använda informationen kopplat till specifik person eller arbetsplats.

Tack på förhand.

Med vänliga hälsningar

Elisabeth Bjelland Guillermand
elizajose76@hotmail.com

Katarina Sjöberg
katarina.sjoberg@student.hv.se

0709- 424 388

0707- 799 759

Högskolan Väst, Mars 2010

Bilaga 2

Syfte med denna intervju är att samla in data till vårt examensarbete som handlar om barnmorskans arbete i samspelet med blivande föräldrar.

Medverkan är frivillig och du kan när som helst meddela att du inte längre är villig att fortsätta ditt deltagande. All data och information om respondenter kommer att behandlas med största möjliga anonymitet. Insamlad data kommer endast att användas av oss.

Om godkännande ges vill vi gärna banda intervjuerna. Vi beräknar att intervjun kommer att ta ca en timma. Om önskemål finns delar vi gärna med oss av det färdiga resultatet.

Vi är tacksamma för att du tar dig tid för att delge din kunskap och erfarenhet.

Har du några frågor eller funderingar, hör gärna av dig.

Elisabeth Bjelland Guillermand

elizajose76@hotmail.com

0709-424388

Katarina Sjöberg

katarina.sjoberg@student.hv.se

0707-799759

Högskolan Väst, Mars 2010

Bilaga 3

Intervjuplan 2010-03-15

Kan du berätta lite om varför du valde barnmorska som yrke?

Med tanke på att förbereda inför föräldraskapet.....

Mötet

Beskriv hur du upplever din roll i mötet med blivande föräldrar

Kan du berätta för mig hur skapar du ett samtal i mötet?

- Vad fokuserar du på

Beskriv hur du tar emot blivande föräldrar här i ett möte?

Kan du berätta hur du ser att information nått fram till föräldrarna?

Föräldrarna

Kan du berätta hur gör du för att lära känna de blivande föräldrarna du möter?

Kan du beskriva hur du hanterar individuella förutsättningar?

Vad anser *du* vara viktigt att ta med sig in i föräldraskapet?

- Kan du berätta hur du förmedlar det i möten med de blivande föräldrarna?

Följdfrågor

Kan du säga något mer om det?

Berätta gärna mer kring.....

Har du fler exempel på det ?

Högskolan Väst
Institutionen för omvårdnad, hälsa och kultur
461 86 Trollhättan
Tel 0520-22 30 00 Fax 0520-22 30 99